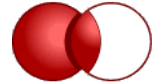

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 26-02, 31-02/07

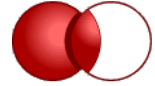
**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12 2006. godine**

JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.

Sarajevo, juni 2007. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**ZASTUPNIČKOM DOMU PARLAMENTA FEDERACIJE BiH
DOMU NARODA PARLAMENTA FEDERACIJE BiH
VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNOM MINISTARSTVU PROMETA I KOMUNIKACIJA
NADZORNOM ODBORU JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.
UPRAVI JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o. (u daljem tekstu – Direkcija cesta), i to Bilansa stanja na dan 31.12.2006. godine, Bilansa uspjeha, Izvještaja o novčanim tokovima i Izvještaja o promjenama u kapitalu, prikazanih na stranicama od 1 do 4. Za ove izvještaje odgovorna je Uprava. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije, o čemu je konstatovano na stranicama od 5 do 22.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH («Sl.novine FBiH»br: 22/06), međunarodnim INTOSAI standardima o reviziji i revizorskim standardima Međunarodne federacije računovođa. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da ista pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je obuhvatila i procjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vlastitih računovodstvenih politika, ocjenu primjene ostalih važećih propisa i značajnih procjena Uprave, kao i cjelokupne prezentacije finansijskih izvještaja. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdani osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Provedenom revizijom utvrdili smo da i dalje postoji neusaglašenost i neusklađenost između stvarnog stanja u poslovanju Direkcije cesta i finansijskih izvještaja koji su bili predmet naše revizije, što je posljedica neusklađenosti Zakona o cestama i Zakona o privrednim društvima. Zakonom o cestama nije definisan karakter naknada iz kojih se obezbjeđuju sredstva za obavljanje osnovne djelatnosti Direkcije cesta, radi koje je ista i osnovana. Zakonom nije decidno navedeno ni da li Direkcija cesta utvrđuje dobit, karakter ostvarene dobiti, način povećanja i smanjenja kapitala, ali je propisano da ukoliko istim drugačije nije regulisano na Direkciju cesta će se primjenjivati Zakon o privrednim društvima. Zbog neusklađenosti i nepreciznosti propisa, Uprava je svojim politikama uređivala i prilagođavala evidentiranje finansijskih transakcija, onako kako je smatrala da odražavaju specifičnostima poslovanja i načinu finansiranja, ali je to uticalo na prezentaciju finansijskih izvještaja. Ukupno uplaćena (prikupljena) sredstva po osnovu propisanih naknada u Direkciji cesta ne iskazuju kao prihode obračunskog perioda, u bilansu uspjeha, već kao odloženi prihod (obaveze), u bilansu stanja. U prihode perioda prenose samo onoliko koliko je

potrebno za pokriće rashoda obračunskog perioda. Nije se utvrđivala dobit, niti je vršeno povećanje upisanog kapitala. Kapital je povećan samo za izgrađenu cestovnu infrastrukturu tek u 2006. godini, po našoj preporuci, u vrijednosti od 23.520.508 KM. Posljedica navedenog iskazivanja je da finansijski izvještaji ne pokazuju stvarno stanje poslovanja. Za razliku od finansijskih izvještaja, u izvještaju o poslovanju dostavljenom organima upravljanja i resornom Ministarstvu, prihodi su iskazani u stvarnim, naplaćenim iznosima, ali ne i druge kategorije o kojima smo naprijed naveli, što smo šire pojasnili u tačkama 5.8 i 5.7. izvještaja.

Osim navedenog, revizijom smo utvrdili i da:

- izbor dobavljača za obavljanje Službe «Pomoć – informacije na cestama», nabavku i transport soli, izvođenje radova na rasvjeti tunela «Crnaja i Jelašje» i nabavku uredskog namještaja nije proveden u skladu sa postupcima i procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim aktima i vlastitim aktom, radi čega ne možemo potvrditi da su javna sredstva za navedene namjene utrošena na najefikasniji način, a što je svrha i osnovni cilj istog Zakona, o čemu je pojašnjeno u tački 5.11. izvještaja;

4. Zbog značaja navoda iz prethodne tačke nismo u mogućnosti i ne izražavamo mišljenje o finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31.12.2006.

5. Bez daljne kvalifikacije skrećemo pažnju da su:

u vanbilansnoj evidenciji Direkcije cesta iskazani posebni projekti Vlade FBiH koji se finansiraju iz Budžeta FBiH i sredstava dobivenih po osnovu GSM licence. Od ukupno iskazane vrijednosti u vanbilansnoj evidenciji od 177.889.501 KM, na projekte se odnosi 136.275.393 KM, na date avanse 1.981.488 KM, a preostalih 39.632.620 KM su novčana sredstva na posebno otvorenim (po projektima) računima kod poslovnih banaka. Projekti se vode vanbilansno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena za njihovu implementaciju. Najznačajniji projekat odnosi se na auto cestu Zenica – Sarajevo. Obzirom da je formirano posebno pravno lice koje će upravljati auto cestama smatramo da je neophodno što prije izvršiti razgraničenje nadležnosti, prava i obaveza i na isto prenijeti cjelokupnu dokumentaciju vezanu za auto ceste. Mi nismo vršili reviziju ovih projekata ni izbor dobavljača, a uočili smo da sredstvima raspolažu resorni ministar i direktor Direkcije cesta.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

BILANS STANJA
na dan 31.12.2006. godine

O p i s	2006.	2005.
UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0
DUGOROČNA IMOVINA	1.775.824.716	1.758.103.570
Stalna nematerijalna sredstva	2.113	0
Računarski programi – software	2.113	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.775.808.668	1.758.103.570
Građevinski objekti	1.746.850.824	1.724.060.347
Postrojenja i oprema	1.441.216	549.471
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	27.516.628	33.493.752
Biološka imovina	0	0
Ostala stalna materijalna sredstva	13.935	0
KRATKOROČNA IMOVINA	17.995.267	16.280.354
Zalihe sirovina i materijala, rezer. dijelova i sitnog invent.	26.265	0
Kupci	1.533.497	2.304.945
Ostala kratkoročna potraživanja	2.452.984	1.880.725
Potraživanja za PDV – ulazni porez	499.885	0
Žiro i tekući računi	13.298.507	11.554.198
Devizni računi	180.232	537.490
Blagajna	2.427	2.276
Aktivna vremenska razgraničenja	1.470	719
IMOVINA SREDSTVA (AKTIVA)	1.793.819.983	1.774.383.924
Vanbilansna evidencija	177.889.501	136.168.031
KAPITAL	1.740.944.257	1.717.423.749
Upisani capital	1.740.944.257	1.717.423.749
OBAVEZE		
Dugoročne obaveze	5.899.440	48.880
Dugoročni krediti		48.880
Ostale dugoročne finansijske obaveze	5.899.440	0
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	1.419.867	120.142
Dugoročna rezervisanja	1.419.867	120.142
Kratkoročne obaveze	45.556.419	56.791.153
Obaveze prema dobavljačima	2.524.124	5.271.334
Obaveze za PDV		
Obaveze za poreze i doprinose	364	3.053
Pasivna vremenska razgraničenja	43.031.931	51.516.766
Ostala kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	43.031.931	51.516.766
KAPITAL I OBAVEZE – UKUPNO (PASIVA)	1.793.819.983	1.774.383.924
Vanbilansna evidencija	177.889.501	136.168.031

Bilans stanja potpisan je od strane ovlaštenih osoba. Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2007. godine.

BILANS USPJEHA
za godinu koja je završila 31.12.2006.

O p i s	31.12.2006.	31.12.2005.
Prihodi od prodaje	50.559.453	39.225.149
Troškovi prodaje		
Usklađivanje vrijednosti zaliha		
Bruto dobit	50.559.453	39.225.149
Troškovi distribucije		
Troškovi uprave i administracije	50.671.346	39.142.624
Dobit (gubitak) iz aktivnosti	(111.893)	82.525
Prihodi od financiranja		
Dobici od prodaje stalne imovine		
Ostali prihodi	276.031	65.996
Rashodi od financiranja		
Gubici od prodaje stalne imovine	63.716	0
Ostali rashodi	100.422	148.521
Dobit prije poreza	0	0

Bilans uspjeha potpisan je od strane ovlaštenih osoba. Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2007. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
za 2006. godinu, zaključno sa 31.12.2006.

O p i s	Oznaka	IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1. Neto dobitak			
Usklađivanje za:			
2. Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+		
3. Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)		
4. Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	311.781	162.869
5. Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)		
6. Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+ (-)		
7. Nerealizovani rashodi (prihodi) kod razm.val.na trž.(kurs.razl.)	+ (-)		
8. Ostala usklađ. za negot.stav. i tok.koji se odnose na ul.i fin.akt.	+ (-)	23.520.508	
9. Svega 2 do 8		23.832.289	162.869
10. Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	(26.265)	0
11. Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	771.448	0
12. Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(1.072.144)	(2.547.420)
13. Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(751)	246.087
14. Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	(2.747.210)	2.563.846
15. Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+ (-)	(1.217.097)	16.357.640
16. Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)		
17. Svega 10 do 16		(4.292.019)	
18. A. Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		19.540.270	16.783.022
Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti			
19. Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	- (+)	(2.113)	0
20. Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	- (+)	(17.705.098)	(27.310.328)
21. Sticanje (otuđenje) udjela u ovisnim društvima	- (+)		
22. Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim društvima	- (+)		
23. Dati zajmovi (povrat zajmova) pravnim licima u grupi	- (+)		
24. Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim povezanim pravn.licima	- (+)		
25. Sticanje (otuđenje) drugih ulaganja	-(+)		
26. Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim pravnim licima	- (+)		
27. Ostali novčani tokovi od ulagačkih aktivnosti	- (+)		
28. B. Neto novčani tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 27)		(17.707.211)	(27.310.328)
Novačni tok od finansijskih aktivnosti			
29. Primici od izdav.dionica i ost.oblika form.i povećanja kapitala	+		
30. Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	-		
31. Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	- (+)		
32. Primljena – pozajmljena sredstva	+		
33. Povrat pozajmljenih sredstava	-		
34. Isplate dividendi	-		
35. Ostali novčani tokovi od finansijskih aktivnosti	- (+)	(445.838)	0
36. C. Neto novčani tok od finansijskih aktivnosti (29 do 35)		(445.838)	0
37. Neto povećanje (smanjenje) novca na rač. i u bl. (A+B+C)		1.387.201	(10.527.306)
38. Početno stanje novca na računu i u blagajni		12.093.965	22.621.270
39. Konačno stanje novca na računu i u blagajni		13.481.166	12.093.964
40. Neto povećanje (smanjenje) novca na rač. i u blag. (39-38)		1.387.201	(10.527.306)

Izveštaj o gotovinskim tokovima potpisan je od strane ovlaštenih osoba. Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2007. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za godinu koja je završila 31.12.2006. godine

					-u KM -
O p i s	Upisani vlasnički kapital	Revalori- zacione rezerve	Akumulirana dobit (gubitak)	Vlastite Dionice	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2004.	1.717.423.749				1.717.423.749
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Neto (dobitak) gubitak razdoblja					
Raspored dobiti (gubitka)					
Ostala smanjenja vlasn.kapitala					
Stanje na dan 31.12.2005.	1.717.423.749				1.717.423.749
Izdavanje dionica i ost.pov.kap.					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Ostali dobiti razdoblja koji nisu iskazani u bilansu uspjeha	23.520.508				23.520.508
Neto dobit razdoblja					
Neto gubitak razdoblja					
Raspored dobiti					
Raspored gubitka					
Objavljene dividende i drugi oblici raspodj.dobiti i pokr.gubit.					
Emisija dioničk.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit.					
Stanje na dan 31.12.2006.	1.740.944.257				1.740.944.257

Izveštaj o promjenama u kapitalu potpisan je od strane ovlaštenih osoba. Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni i od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2007. godine.

**IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.
ZA 2006. GODINU**

1. UVOD

Direkcija cesta Federacije BiH osnovana je Zakonom o cestama Federacije BiH («Sl.novine Federacije BiH» br: 6/02), a registrovana rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu od 24.10.2002. godine. Osnivač Direkcije cesta je Vlada Federacije BiH. Prema Zakonu o cestama Federacije BiH (u daljem tekstu – Zakon o cestama), Direkcija cesta je jedini menadžer magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Povjereno joj je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sistema javnih cesta u Federaciji BiH.

Prema Zakonu o cestama, kapital Direkcije cesta čini cestovna infrastruktura - imovina Federacije BiH.

Nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (u daljem tekstu – Ministarstvo), koje je na osnovu Zakona o cestama na Direkciju cesta prenijelo propisana javna ovlaštenja.

Na osnovu provedenog postupka usklađivanja sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Općinski sud u Sarajevu je 23.02.2006. godine isti pravni subjekt registrovao pod nazivom Javno preduzeće Direkcija cesta Federacije BiH društvo sa ograničenom odgovornošću (u daljem tekstu – Direkcija cesta).

Poslove i zadatke iz registrovane djelatnosti Direkcija cesta obavlja putem slijedećih organizacionih dijelova:

- Kabinet direktora,
- Sektor za održavanje, zaštitu cesta i sigurnost prometa,
- Sektor za studije, projekte, građenje i rekonstrukciju cesta,
- Sektor za ekonomsko-financijske poslove,
- Sektor prenesenih javnih ovlasti, pravnih i općih poslova i
- Sektor za implementiranje projekata iz sredstava ino kredita.

Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formirane su niže organizacijske jedinice – odsjeci.

Pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka predviđena su 63 izvršioaca. Na dan 31.12.2006. godine, u Direkciji cesta bilo je uposleno 59 radnika, od čega 4 na određeno vrijeme.

U toku je izrada novog zakona kojim se uspostavlja i posebno preduzeće za autoceste u FBiH.

Sjedište Direkcije cesta je u Sarajevu, u ulici Terezija broj 54.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja, odnosno, da li su tačno, realno i objektivno iskazani prihodi, rashodi, sredstva, obaveze i kapital, jesu li provedene sve potrebne procedure u vezi trošenja sredstava i da li je Vlada FBiH, kao osnivač, o svemu pravovremeno obaviještena.

Cilj revizije je i izražavanje mišljenja o osnovanosti, dokumentovanosti i transparentnosti trošenja sredstava u okviru propisanih i datih ovlaštenja, kao i ocjena računovodstvenog sistema i sistema internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Poseban naglasak dat je na ocjenu adekvatnosti poduzetih mjera od strane Uprave u provođenju i postizanju postavljenih ciljeva.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. To se posebno odnosi na vanbilansnu evidenciju u kojoj su iskazani projekti Vlade FBiH. Ovi projekti se implementiraju putem Direkcije cesta, ali uz značajan uticaj i učešće nadležnog resornog Ministarstva. Stoga su i naše aktivnosti uglavnom obuhvatile reviziju bilansnih pozicija.

Sistemom uzorka ispitali smo planirane procese vezane za zakonsku usaglašenost, upravljanje i rukovođenje, imovinu, javne prihode, potraživanja i obaveze, značajnije troškove i procedure javnih nabavki.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasnije i ekonomičnije poslovanje, racionalnije korištenje sredstava i zaštitu imovine.

Svi iznosi u izvještaju iskazani su u KM.

3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po četvrti put provodi reviziju finansijskih izvještaja Direkcije cesta i usklađenosti iskazanih iznosa u izvještajima sa propisima. U prethodnim revizijama ukazano je na nedefinisan status Direkcije cesta i neusklađenost iskazivanja poslovnih događaja i finansijskog izvještavanja. Date su i preporuke u vezi razriješenja takvog stanja. Iako je Nadzorni odbor (kao i ranije Upravni odbor) prihvatio preporuke kao uputstvo i smjernice i kontinuirani zadatak po kojima će Direkcija cesta poduzimati aktivnosti i tokom 2006. godine, značajnijih pomaka nije bilo. Status i poslovanje Direkcije cesta i dalje su neusklađeni u pogledu primjene krovnog zakona, Zakona o cestama i propisa kojima je uređeno poslovanje privrednih društava.

Postupajući po preporukama iz prethodne revizije okončane investicije su aktivirane. Po osnovu izvršenih ulaganja u cestovnu infrastrukturu koja su imala investicioni karakter uvećan je kapital. Ulaganja u ceste u nadležnosti Direkcije cesta koja su vođena vanbilansno, prenesena su u bilansnu evidenciju. Vrijednost zemljišta sa pripadajućom infrastrukturom na kojem je izgrađena poslovna zgrada preneseno je u upotrebu. Inicirana je izrada strategije razvoja cesta. Još uvijek nisu okončane sve potrebne aktivnosti na prikupljanju podataka za cestovni i zemljišni pojas, što je jedan od preduslova za donošenje strategije razvoja i održavanja javnih cesta. Stoga nisu doneseni srednjoročni i dugoročni planovi razvoja cestovne infrastrukture. To je i osnovni razlog što se još uvijek nisu stvorile ni realne osnove za donošenje godišnjih planova u skladu sa utvrđenim okvirima. Krajem 2006. godine formirana je stručna komisija koji će na osnovu postojeće baze podataka i činjeničnog stanja uraditi evidenciju objekata na cestama i utvrditi cestovni pojas, što je neophodno radi procijene stvarne vrijednosti cestovne infrastrukture. Izostale su dalje aktivnosti, konkretnih rezultata još uvijek nema. Nisu okončane ni aktivnosti u vezi razgraničenja nadležnosti i prava korištenja i upravljanja cestovnom infrastrukturom finansiranom iz kredita međunarodnih finansijskih institucija i/ili budžeta Federacije BiH i donacija. Radi toga takvi projekti, t.j. dosadašnja ulaganja u magistralne ceste, implementirani od strane Direkcija cesta nisu iskazani u finansijskim izvještajima u visini ukupno uloženi, već samo u iznosu uloženi vlastitih sredstava. Početkom 2007. godine upućeno je pismo Federalnom ministarstvu finansija i zatraženo razgraničenje nadležnosti i obaveza po navedenom osnovu.

4. REZIME

Zakon o cestama, koji predstavlja osnivački akt Direkcije cesta nije usaglašen sa zakonima kojima je uređeno poslovanje privrednih društava. Zakonom nije preciziran karakter propisanih naknada, obaveza iskazivanja rezultata poslovanja i utvrđivanje dobiti, kao i povećanje i smanjenje kapitala. Sve ovo je Uprava uredila vlastitim politikama, prilagodivši iskazivanje poslovnih događaja karakteru prikupljenih naknada, što je uticalo da finansijski izvještaji ne pokazuju stvarno stanje poslovanja, ali i nas onemogućilo da izrazimo mišljenje o takvim finansijskim izvještajima. Prema istom Zakonu, finansiranje javnih cesta u najvećem dijelu vrši se iz propisanih naknada. Ciljevi osnivanja Direkcije cesta i karakter sredstava kojima se finansira njena djelatnost jasno i nedvosmisleno ukazuju i upućuju na zaključak da ista nije osnovana da samostalno obavlja privrednu djelatnost i da se bavi proizvodnjom i prodajom proizvoda i usluga radi sticanja dobiti, nego sa posebnom namjenom što podrazumijeva da je Zakon o cestama trebao prije svega utvrditi te posebnosti u odnosu na Zakon o privrednim društvima. Direkcija cesta se početkom 2006. godine registrovala kao privredno društvo, iako nisu izvršena usklađivanja naprijed navedenih zakona.

Neovisno o postojećoj neusaglašenosti koju smo pojasnili u našem izvještaju, po nama osnovni problem u funkcionisanju Direkcije cesta je što se ukupno prikupljena godišnja sredstva ne troše u cjelosti. Prikupljena sredstva tokom poslovne godine nikada nisu u cjelosti utrošena od kada mi vršimo reviziju, radi čega ni planirana godišnja ulaganja u cestovnu infrastrukturu nisu realizovana. Ako se ima u vidu općepoznato stanje magistralnih cesta u Federaciji BiH, potreba za ulaganjima i održavanjem cestovne infrastrukture svake godine je daleko veća i u značajnoj mjeri nadmašuje ukupno prikupljena sredstva u istoj, obračunskoj godini.

Provedenom revizijom uvjerali smo se da još uvijek postoje značajna područja koja zahtjevaju angažman osnivača, resornog Ministarstva i Uprave kako bi se obezbjedili propisani uslovi rada i uskladile postojeće neusaglašenosti. Upoznati smo da je u izradi novi zakon, te mislimo da je to prilika da se postojeće neusaglašenosti konačno razriješe.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Status i neusklađenost poslovanja

Zakonom o cestama propisani su ciljevi osnivanja Direkcije cesta. Najznačajniji se odnose na pripremu dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova i programa razvoja, vršenje investicionih poslova i osiguranje sigurnosti cesta sa stanovišta održavanja, zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove cesta i objekata na cestama. Zakonom je Direkciji cesta data na korištenje i upravljanje cestovna infrastruktura FBiH i uređeno finansiranje javnih cesta. Finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta u najvećem dijelu osiguravaju se iz propisanih naknada. Dio sredstava osigurava se budžetskim, kreditnim, donatorskim i sredstvima međunarodnih organizacija, kao i sredstvima od vlastitih aktivnosti. Zakonom o cestama je propisano da ukoliko istim nije drugačije regulisano, na Direkciju cesta će se primjenjivati Zakon o privrednim društvima.

Prema Zakonu o privrednim društvima, zajedničko obilježje svih privrednih društava je da su to pravna lica koja obavljaju privrednu djelatnost radi sticanja dobiti, što je i uslov za njihovu registraciju prema tom Zakonu.

Po našem mišljenju, taj propisani uslov ne ispunjava Direkcija cesta. Finansiranje javnih cesta uglavnom se vrši iz propisanih naknada. Priliv sredstava je svakodnevan i kontinuiran. Na njihovu visinu Direkcija cesta nema nikakvog utjecaja. Radi toge se Direkcija cesta 2002. godine i nije registrovala kao privredno društvo.

Mi smatramo da Direkcija cesta nije ni obveznik poreza na dobit, jer ne ispunjava uslov propisan Zakonom o porezu na dobit preduzeća. Prema istom Zakonu, obveznik poreza na dobit je i preduzeće koje prodajom proizvoda i usluga na tržištu ostvaruje dobit. Obzirom na karakter naknada iz kojih se finansira obavljanje osnovne djelatnosti, po nama, Direkcija cesta ne ispunjava ni taj uslov. Ovo je potvrdila i nadležna porezna uprava izvršivši povrat uplaćene akontacije poreza na dobit, nakon što je utvrdila da se ne radi o subjektu koji se bavi prodajom proizvoda i usluga na tržištu radi ostvarenja dobiti.

Neovisno o navedenom, mi i dalje mislimo da Direkcija cesta nema razloga da neutvrđuje dobit i istu ne prenosi u kapital, raspoređujući isti u izgradnju i održavanje cestovne infrastrukture, u skladu sa odobrenim planom.

Sve ovo potvrđuje da krovni zakon, Zakon o cestama Federacije BiH, koji predstavlja osnivački akt Direkcije cesta nije usaglašen i u koliziji je sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o porezu na dobit preduzeća.

U Direkciji cesta su smatrali da su osnovani isključivo radi obavljanja privredne djelatnosti. Stoga su se i opredijelili da knjigovodstvene evidencije i poslovne knjige vode po kontnom planu preduzeća, što podrazumijeva i da prilikom izvještavanja koriste propisane obrasce za te namjene. Međutim, evidentiranje finansijskih transakcija i izradu finansijskih izvještaja u Direkciji cesta nisu provodili kao privredna društva. Najznačajnija odstupanja su kod iskazivanja sredstava prikupljenih po osnovu propisanih naknada, koje iskazuju kao odloženi prihod i obavezu budućeg perioda. Istovremeno uložena sredstva u izgradnju i održavanje cesta nisu povećavala kapital Direkcije, već su ostajala na odloženim obavezama. Direkcija cesta nije iskazivala dobit i istu prenosila u kapital, tako da finansijski izvještaji nisu pokazivali stvarno stanje poslovanja, što je osnovni cilj istih.

U 2005. godini, započete su aktivnosti na registraciji Direkcije cesta kao javnog preduzeća.

Iako Direkcija cesta nije bila registrovana kao privredno društvo, u Odluku o usklađivanju oblika organizovanja, naziva firme i djelatnosti Direkcije cesta Federacije BiH sa Zakonom o javnim preduzećima i novi Statut, koje su donijeli radi usklađivanja prema Zakonu o javnim preduzećima upisali su da su organizovani kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Vlada Federacije BiH dala je saglasnost i na Odluku i na novi Statut.

Na osnovu Prijave za upis u sudski registar, u kojoj su takođe naveli da se radi o subjektu upisa organizovanom kao društvo sa ograničenom odgovornošću, nadležni Općinski sud u Sarajevu donio je

rješenje, od 23.02.2006. godine, prema kojem je Direkcija cesta upisana u registar kao javno preduzeće, pod nazivom Javno preduzeće Direkcija cesta Federacije BiH društvo sa ograničenom odgovornošću.

Ovakvom registracijom, Direkcija cesta preuzela je prava, obaveze i odgovornosti privrednog društva, radi čega treba iskazivati poslovanje kao privredno društvo.

Međutim, uporedo sa provedenim postupkom registracije kao privrednog društva, u Direkciji cesta su vlastitim aktima izmijenili Zakonom regulisana pitanja raspodjele dobiti i pokrivanja gubitaka. U svojim novim aktima ova pitanja su izostavljena. Prema istima, finansijska sredstva osigurana iz propisanih naknada imaju karakter javnih prihoda. Javni prihod predstavlja unaprijed plaćene naknade koje će se knjigovodstveno evidentirati u skladu sa računovodstvenim standardima Federacije BiH. Neiskorištena sredstva ne predstavljaju dobit Direkcije cesta već se ista prenose u narednu godinu kao odloženi prihod i koriste u skladu sa Planom poslovanja.

Obzirom da je u proceduri izrada novog zakona, smatramo da je prilika da se precizira šta predstavljaju naknade, kao i to da se iskazuje dobit, bez obaveze da se na istu plaća porez, jer se radi o javnom novcu koji se ne zarađuje nego naplaćuje od obveznika utvrđenih Zakonom.

Preporučujemo Upravi da:

od Osnivača zatraži konačno definisanje statusa Direkcije cesta, uz jasno određivanje šta predstavljaju propisane naknade za izgradnju i održavanje cesta, kako se povećava i smanjuje javni kapital, čime bi se stekli preduvjeti za knjigovodstveni način iskazivanja poslovanja Direkcije cesta, kao i finansijskog izvještavanja, obzirom da dosadašnji način izvještavanja u finansijskim izvještajima nije razumljiv korisnicima, jer ne pruža podatke o ukupno naplaćenim sredstvima u toku poslovne godine, kao i prenesenim u narednu godinu.

5.2. Upravljanje, rukovođenje i planiranje

Upravljanje i rukovođenje

Prema Statutu, organi u Direkciji cesta su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava, kao organi upravljanja i Odbor za reviziju kao poseban organ.

Funkciju **Skupštine** obavlja osnivač, odnosno, Vlada FBiH. Dosadašnje aktivnosti Skupštine uglavnom su se svodile na davanje saglasnosti na odluke iz vlastite nadležnosti.

Nadzorni odbor imenovan je rješenjem Vlade FBiH, od 18.08.2005. godine. Isti ima 11 članova, po predstavnik iz svakog kantona i predstavnik Direkcije cesta. Mjesečna visina naknada članova Nadzornog odbora nije se mijenjala. Ista je određena odlukom Upravnog odbora iz 2002. godine, u iznosu od 600 KM za predsjednika i po 500 KM za članove. U 2006. godini, održano je šest sjednica. Nadzorni odbor usvojio je Prijedlog mjera za prevazilaženje poteškoća u radu Direkcije cesta, posebno sa stanovišta postojeće neusklađenosti. U vezi datih preporuka iz prethodnog Izvještaja, putem resornog Ministarstva inicirano je iznalaženje rješenja vezanog za status i postojeću neusklađenost propisa kojima je uređeno njegovo poslovanje kao privrednog društva. Zaključeno je da se preporuke i sugestije iz nalaza prihvataju kao uputstvo i smjernice i biće kontinuirani zadatak po kojima će Direkcija cesta poduzimati aktivnosti tokom 2006. godine. Nadzorni odbor inicirao je i izradu globalne strategije rehabilitacije postojeće cestovne mreže.

Prema Statutu, **Uprava** organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Direkciju cesta i odgovara za zakonitost poslovanja u skladu sa zakonom, Statutom, Poslovnikom o radu, menadžerskim ugovorima i smjericama Nadzornog odbora. Upravu čine direktor i dva izvršna direktora. Uprava od druge polovine 2006. godine obavještava Nadzorni odbor o zaključenim ugovorima o javnim nabavkama.

Izrada plana i programa Direkcije cesta i njegova realizacija je u nadležnosti Uprave. Planirana ulaganja u cestovnu infrastrukturu ne realizuju se, radi čega značajna sredstva prikupljena tokom godine ostaju neutrošena i prenose se iz godine u godinu. Sredstva za finansiranje cestovne infrastrukture obezbjeđuju se iz Zakonom propisanih naknada. Ista nikada nisu bila upitna, niti su mogla da budu razlog neizvršenja godišnjih planova, obzirom da je njihov priliv kontinuiran. Stvarne razloge neizvršenja planova Uprava bi trebala obrazložiti organima upravljanja. Posljedica netrošenja sredstava onako kako je planirano, odražava se i na finansijske izvještaje. Da je Uprava realizovala planove, prikupljena sredstva bi se u potpunosti utrošila, čime bi i postojeće razlike i neusklađenosti između finansijskih izvještaja i izvještavanja bile prevaziđene. Cilj bi bio ostvaren, a ceste bolje i sigurnije.

Krajem 2006. godine imenovan je **Odbor za reviziju**. Visina mjesečne naknade članova Odbora za reviziju utvrđena je u visini od 1,5 naknade koju primaju članovi Nadzornog odbora. Ovo je urađeno po preporuci Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Predsjednik Odbora za reviziju prima naknadu u iznosu od 825 KM, a dva člana po 750 KM.

Preporuka Upravi:

preispitati razloge i učiniti dodatne napore na realizaciji planiranih aktivnosti kako bi se ukupno prikupljena sredstva utrošila u planskoj, odnosno obračunskoj godini ili izvijestiti Osnivača o razlozima neizvršavanja planiranih poslova.

Planiranje i izvještavanje

Strategija razvoja magistralnih cesta u Federaciji BiH još uvijek nije donesena, iako se radi o zakonskoj obavezi.

Vlada FBiH donijela je Program rekonstrukcije i modernizacije mreže magistralnih cesta u Federaciji BiH za razdoblje 2005. – 2010. godine, ali još uvijek nije donijela ni kriterije za određivanje magistralnih i regionalnih cesta. Sve to ima uticaja i na aktivnosti Direkcije cesta, prije svega na njeno planiranje. **Zbog nepostojanja strategije razvoja, ne postoje ni kriteriji za odabir projekata koji bi se obuhvatili godišnjim planom.**

Plan i program Direkcije cesta za 2006.godinu donesen je u predviđenom roku. Prioritet je dat sigurnosti na magistralnim cestama, radi čega je i najviše sredstava planirano za redovno i zimsko održavanje. Investiciona ulaganja usmjerena su na sanaciju najoštećenijih dijelova na kolovozu, klizišta, crnih tačaka, osvjjetljenja tunela, semaforizaciju i osvjjetljenje raskrsnica. Magistralne ceste u Federaciji BiH, u dužini od 2.024 km, uglavnom su izgrađene i rekonstruisane u periodu od 1965. i 1976. godine.

Kao i svake godine, Planom i programom za 2006. godinu, predviđeno je da će se prikupljena sredstva u potpunosti utrošiti. Međutim, planirana ulaganja u cestovnu infrastrukturu nisu izvršena kako u 2006. godini, tako ni ranijih godina koje smo revidirali. Svake godine prioritet ulaganja dat je sanaciji najoštećenijih dijelova cestovne infrastrukture, ali se prikupljena sredstva tokom obračunske godine nikada nisu u cjelosti utrošila, u skladu sa planom predloženim od strane Uprave. Značajna sredstva ostajala su na računima poslovnih banaka, akumuliraju se i prenose iz godine u godinu. Naše revizije uvijek su ukazivale na takvo stanje i nelogičnost da su ceste i dalje loše, a da sredstva ostaju neutrošena. Koncem 2006.godine, stanje sredstava na računima Direkcije cesta iznosilo je 13.481.166 KM, a prethodne godine 12.093.965 KM.

Za 2006. godinu, planirano i ostvareno se daje u slijedećoj tabeli:

	Planirano Rebalansom	Ostvareno u 2006.
- Prihodi	60.072.000	62.242.447
- Odloženi prihodi iz 2005. godine	8.830.715	8.830.715
- Prihodi po osnovu donacija	162.869	162.869
- Ukupno raspoloživa sredstva u 2006. god.	69.065.584	71.236.031
- Rashodi	54.520.000	50.835.421
- Investicije	14.486.000	13.965.939
- Ukupno raspoređena sredstva u 2006. godini	69.006.000	64.801.360
- Preostala - neutrošena sredstva	59.584	6.434.671

Izvjestavanje Nadzornog odbora i Vlade FBiH putem nadležnog Ministarstva bilo je redovno. Kao i ranije, ostvareni rezultati samo se upoređuju sa planiranim veličinama iz Rebalansa, a ne i sa ostvarenim rezultatima iz prethodne godine. Rebalansom plana usklađuju se do tada ostvareni rezultati sa planiranim, tako da nema značajnijih odstupanja ostvarenih veličina u odnosu na planirane.

Preporuke Upravi:

poduzeti aktivnosti u cilju povećanja efikasnosti u realizaciji planiranih projekata i trošenja ukupno prikupljenih sredstava, radi prevazilaženja postojećeg stanja, intenzivirati aktivnosti na izradi katastra cestovnog i zemljišnog pojasa i ponovo inicirati potrebu izrade Strategije razvoja cesta u Federaciji BiH, uz podatke o izvršenim i planiranim veličinama, dati i uporedne podatke iz prethodnog perioda.

5.3. Stalna sredstva

Neto vrijednost stalnih sredstava iskazana je iznosu od 1.775.824.716 KM. Najveći dio odnosi se na cestovnu infrastrukturu. Vrijednost stalnih sredstava, kao i njihove promjene tokom 2006. godine, iskazane su kako slijedi:

Opis	Gradevin. objekti	Oprema	Investicije u toku	Sredstva van upotr.	Ostalo	Nematerij. ulaganja	Ukupno
1 Nabavna vrijednost							
stanje na dan 31.12.2005.	1.724.060.347	851.726	48.675.915	926.862		5.300	1.774.520.150
- direktna povećanja		1.267.080				2.113	1.269.193
- prijenos sa investic. u toku	22.790.477		17.464.926				40.255.403
- prijenos (sa) na			(38.624.213)	(926.862)		(5.300)	(39.556.375)
- otuđenje i rashodovanje		(118.500)					(118.500)
- ostalo					13.935		13.935
Stanje na dan 31.12.2006.	1.746.850.824	2.000.306	27.516.628	0	13.935	2.113	1.776.383.806
2 Akumulir.amortizacija:							
stanje na dan 31.12.2005.	33.456	268.799					302.255
- amortizacija za 2006.		311.781					311.781
- prijenos (sa) na							0
- otuđenje i rashodovanje		49.646					49.646
- ostalo							0
Stanje na dan 31.12.2006.	33.456	525.634					559.090
3 Neto knjigov.vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2005.	1.724.026.891	582.927	48.675.915	926.862	0	5.300	1.774.217.895
Stanje na dan 31.12.2006.	1.746.817.368	1.474.672	27.516.628	0	13.935	2.113	1.775.824.716

U skladu sa važećim propisima o računovodstvu, Direkcija cesta se i vlastitim Računovodstvenim politikama opredijelila za obaveznu primjenu MSFI i MRS. U Zabilješkama uz finansijske izvještaje navodi se da je na datum bilansa izvršena procjena vrijednosti sredstava i da ista odgovara knjigovodstvenoj vrijednosti. Nismo se uvjerali, niti možemo potvrditi ove navode, jer smo tokom provođenja revizije uočili nedosljednosti u primjeni računovodstvenih politika. Provedenim knjiženjima, sredstva su naknadno aktivirana, umanjnjem investicije u toku povećani su troškovi i sredstva za izvršena rezervisanja, što pojašnjavamo u daljem tekstu.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Prema Računovodstvenim politikama, nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku nabavke. Izdaci uključeni u iste sadrže fakturnu cijenu i sve ostale direktno povezane izdatke neophodne troškove za dovođenja sredstva u radno stanje za upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i sitne popravke, te investicijsko održavanje manjeg obima priznaju se kao rashod tekućeg perioda. Troškovi značajnijih investicionih održavanja i zamjena se kapitaliziraju. **Računovodstvenim politikama nije izabrana metoda mjerenja ove imovine nakon početnog priznavanja, kako je to predviđeno tačkom 29. MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.**

U strukturi stalnih sredstava, najveći dio u iznosu od 1.741.789.695 KM, odnosi se na cestovnu infrastrukturu, koju čine ceste, mostovi i tuneli, što se daje u narednoj tabeli:

Cestovna infrastruktura	1.741.789.695	1.724.060.347
Ceste – gornji stroj	950.985	950.985
Ceste	1.418.144.318	1.408.817.629
Mostovi	174.258.190	171.478.613
Tuneli	148.436.202	142.813.120

Investicije u cestovnu infrastrukturu u vrijednosti od 17.729.348 KM aktivirane su u 2006. godini, prema preporuci iz prethodne revizije. Preostali dio nekretnina, postrojenja i opreme odnosi sa na:

	31.12.2006.	31.12.2005.
Poslovna zgrada	5.061.128	0
Oprema	1.441.216	549.471
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	27.516.628	33.493.752

Vrijednost poslovne zgrade iskazana je iznosu od 5.061.128 KM. **Zgrada je najvećim dijelom finansirana iz propisanih naknada za ceste.** U navedeni iznos uključena je vrijednost zemljišta sa pripadajućom infrastrukturom, procijenjenim 2002. godine, u iznosu od 926.862 KM. Direkcija cesta je do kraja 2006. godine u poslovnu zgradu uložila 3.170.986 KM. Osnov za ovako finansiranje u Direkciji cesta našli su u vlastitim godišnjim planovima. Izgradnju poslovne zgrade su planirali, a na planove su saglasnost dali organi upravljanja, Nadzorni odbor i Vlada FBiH. Preostalih 963.280 KM odnosi se na uložena kreditna sredstva Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), po osnovu zajma za "Projekat hitne rekonstrukcije transporta BiH" iz 1996. godine.

U 2006. godini, nabavljena je oprema u vrijednosti od 653.254 KM. Značajnije nabavke odnosile su se na nabavku automatskih brojača prometa u vrijednosti od 296.566 KM, računarsku opremu u vrijednosti od 39.957 KM, putnička vozila u vrijednosti od 116.686 KM i uredski namještaj u vrijednosti od 159.979 KM.

Cestovna infrastruktura se ne amortizuje. Izuzetak predstavlja gornji stroj cesta. Amortizacija ostalih materijalnih sredstava obračunava se linearnom metodom otpisa tokom procijenjenog vijeka trajanja svakog pojedinačnog sredstva. Procijenjeni vijek trajanja dijela materijalne imovine i stope amortizacije su:

	Vijek korišt. (u god.)	Stopa (u %)
Građevinski objekti – poslovna zgrada	100	1,0
Transportna sredstva	6,5	15,5
Oprema	5 -10	20,0 – 10,0

Direkcija cesta finansira projektovanje auto ceste Zenica – Sarajevo. Radi toga i izdatke po ovom osnovu vodi kao svoje sredstvo. Po ovom osnovu sa 31.12.2006. godine, iskazano je stanje u iznosu od 3.419.420 KM. Ovakav način finansiranja odobren je godišnjim planovima i programima.

Ulaganja u cestovnu infrastrukturu izvršena su po osnovu:

a) Zajedničkih ulaganja po osnovu projekta "Upravljanje cestama i sigurnost u BiH" koji se finansira kreditnim sredstvima Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA) sa učešćem od 70 % i vlastitim sredstvima Direkcije cesta sa učešćem od 30 %. Implementaciju projekta vrši Direkcija cesta. U 2006. godini, najznačajnije aktivnosti bile su usmjerene na okončanju projekata rekonstrukcije dionica magistralnih cesta započetih u prethodnoj godini. Prema Izvještaju Direkcije cesta, u 2006. godini uloženo je ukupno 4.163.030 KM, od čega 2.716.677 KM kreditnih sredstava Svjetske banke i 1.446.353 KM vlastitih sredstava.

Prema podacima Direkcije cesta, po osnovu zajedničkih ulaganja u projekat "Upravljanje cestama i sigurnost u BiH", u periodu od 2003. do 2005. godine uloženo je ukupno 45.143.272 KM. Svjetska banka uložila je 31.666.174 KM, a preostalih 13.477.098 KM vlastito je učešće Direkcije cesta. Od ukupno uložених sredstava u cestovnu infrastrukturu po osnovu ovog projekta, **u poslovnim knjigama Direkcije cesta iskazana su samo vlastita uložena sredstva.** Nakon što je u prethodnoj reviziji ukazano na ovaj problem, što je za posljedicu imalo nerealno iskazanu imovinu, **u Izvještaju Direkcije cesta za 2006. godinu, ulaganja po osnovu istog projekta iskazana su kao trošak, odnosno, rashod.**

b) Zajednički projekti sa EUFOR-om i u 2006. godini finansirani su na osnovu ranije potpisanog Memoranduma o razumijevanju. Zajednički poslovi odnosili su se na rekonstrukciju cestovnih objekata koja podrazumijava sanaciju klizišta, škarpi i cestovnih objekata. Po osnovu ovog projekta u 2006. godini, zajednički je realizovano 3.855.261 KM, od čega je 1.827.849 KM finansirao EUFOR, a preostalih 2.027.412 KM Direkcija cesta.

I zajednički projekti sa EUFOR-om evidentirani su kao rashod, iako se u pojedinim slučajevima radi o ulaganjima koja imaju investicioni karakter i ispunjavaju uslove za priznavanje sredstava.

c) Vlastiti projekti, u ukupnom iznosu od 12.740.790 KM, prema Izvještaju Direkcije cesta, odnosili su se na:

- vanredno održavanje magistralnih cesta	527.282
- vlastite projeke	9.397.936
- rasvjeta i semaforizacija raskrsnica i tunela	2.169.940
- poboljšanje sigurnosti prometa	645.632

U Direkciji cesta nisu postupali u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i vlastitim politikama, jer nisu dosljedno i u potpunosti priznavali i vrednovali izvršena ulaganja u različite projekte. U pojedinim slučajevima, značajnija investiciona ulaganja evidentirali su na troškove, dok su sitna ulaganja po osnovu tekućeg održavanja i manje popravke tretirali kao investicije. Stoga su u 2006. godini izvršili ispravku knjiženja ranijih projekata evidentiranih na investicijama u toku, u ukupnom iznosu od 6.089.313 KM, nakon što su utvrdili da se radilo o troškovima redovnog održavanja

Nismo se uvjerali, niti možemo potvrditi da su ovim računovodstvenim postupkom sva dosadašnja nepravilno priznata ulaganja ispravljena, kako se stanovišta njihovog priznavanja kao sredstvo, tako i kao troškove poslovanja.

Na datum bilansa, 31.12.2006. godine, vrijednost investicija uvećana je za 2.370.481 KM po osnovu izvršenih rezervisanja. Od navedenog iznosa, 1.874.810 KM rezervisano je samo po osnovu sklopljenih ugovora o izvođenju radova u narednom obračunskom periodu.

Ovakvim računovodstvenim postupkom, sredstva su precijenjena za 1.874.810 KM.

Zbog svega naprijed navedenog, mi se suzdržavamo od potvrđivanja iskazane vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme u finansijskim izvještajima. Posebno ako se ima u vidu da je vrijednost cestovne infrastrukture iskazana na osnovu procijene izvršene prije pet godina, koja su uvećana zaključno sa 31.12.2006. godine, samo za vlastito učešće u izvršenim ulaganjima. Ni Osnivač nije dao nikakava uputstva Direkciji cesta kako će postupati sa ulaganjima u cestovnu infrastrukturu, finansiranom iz kredita međunarodnih finansijskih institucija, iako je do sada uloženo značajnih 34.382.851 KM, o čemu postoje evidencije, ali se knjigovodstveno ne iskazuje.

Preporuke Upravi:

ponovo zatražiti od Osnivača - Vlade FBiH upute kako postupiti i na koji način evidentirati ukupno uložena kreditna sredstva u cestovnu infrastrukturu;

radi pravilnog iskazivanja imovine po stvarno uložnim sredstvima, potrebno je tačno razgraničiti šta se smatra imovinom, a šta troškovima, kako bi računovodstvo moglo pravilno iskazivati finansijske transakcije u skladu sa MSFI i MRS. Usvojene politike treba poštivati i svaku promjenu primjenjivati na slijedeće finansijske izvještaje, ali i objaviti da je promjenjena politika i kakve će posljedice ta promjena imati na finansijske izvještaje.

5.4. Potraživanja

Na kontima potraživanja iskazana su slijedeća stanja:

	31.12.2006.	31.12.2005.
Potraživanja	4.487.836	4.620.095
Potraživanja od kupaca	1.533.497	2.738.652
Potraživanja od državnih i drugih institucija	613.169	174.144
Dati avansi	429.990	1.706.580
Potraživanja za date avanse	1.406.931	0
Ostala kratkoročna potraživanja	2.894	0
Unaprijed plaćeni troškovi	1.470	719
PDV po ulaznim fakturama	499.885	0

Na poziciji potraživanja od kupaca jedino se pravilno iskazuju potraživanja od EUFOR-a. Za razliku od ovih, potraživanja koja proizilaze iz ugovora po osnovu korištenja javnih površina uopće se ne iskazuju. Na osnovu izdatih rješenja o korištenju javnih površina, ova potraživanja evidentiraju se u pomoćnim evidencijama, gdje se prati njihova naplata. Na bilansnim pozicijama knjiže se samo uplate koje se smatraju javnim prihodom i iskazuju se na poziciji odloženih prihoda. Po ovom osnovu u 2006. godini naplaćeno je 1.411.112 KM, dok je zaduženje po izdatim rješenjima iznosilo 1.844.908 KM. Razlika od 433.796 KM predstavlja nenaplaćena potraživanja koja nisu iskazana u bilansnim pozicijama, kao ni ukupna potraživanja.

Neiskazivanje potraživanja u bilansnim pozicijama je posljedica usvojene vlastite računovodstvene politike o načinu iskazivanja potraživanja po osnovu ugovora sa korisnicima cestovnog i zemljišnog pojasa.

Mi mislimo da bi postojeću politiku trebalo unaprijediti u smislu da se potraživanja iskazuju u bilansnim pozicijama, jer je to zvanična evidencija koja zahtijeva obavezno godišnje usklađivanje i procjenjivanje priliva novca po tom osnovu, dakle, kontrolu potraživanja. Sadašnja politika iskazivanja u pomoćnim evidencijama prema propisima nema obaveze usklađivanja, a time je povećan rizik da se ne poduzmu potrebne radnje za naplatu od strane uposlenih.

Dati avansi u iznosu od 429.990 KM odnose se na potraživanja koja se finansiraju iz sredstava dobivenih po osnovu date GSM licence, a koje je Direkcija cesta, kao nosilac posla platila iz svojih sredstava. Ova sredstva refundirana su u 2007. godini.

Potraživanja od državnih i drugih institucija, u najvećem dijelu, u iznosu od 611.969 KM odnose se na potraživanja od općine Goražde. Zbog neplaćanja naknade za zemljište dodijeljeno na korištenje za izgradnju zaobilaznice oko Goražda, u prinudnoj naplati od Direkcije cesta naplaćen je isti iznos. Nakon uložene žalbe, sud je presudio u korist Direkcije cesta, po osnovu čega je i iskazano ovo potraživanje. Postupak još uvijek nije okončan.

Preporuka Upravi:

preispitati opravdanost Računovodstvenih politika po kojima se potraživanja iz ugovora za korištenje javnih površina ne vode u bilansnim pozicijama.

5.5. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti iskazani su u iznosima:

	31.12.2006.	31.12.2005.
Novac i novčani ekvivalenti	13.481.166	12.093.965
Žiro račun	13.298.507	11.554.198
Blagajna	2.417	2.267
Devizni račun	180.232	537.490
Devizna blagajna	10	10

Novac i novčani ekvivalenti odnose se na sredstva koja se vode na računima (i u blagajnama) otvorenim kod Raiffeisen bank d.d. Sarajevo (depozitni, transakcijski i devizni račun) i UPI banke d.d. Sarajevo (depozitni, transakcijski računi i devizni račun). Na depozitne račune otvorene kod Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, uplaćuju se naknade iz nafte i putarine za pravna i fizička lica, a na račune otvorene kod UPI banke d.d. Sarajevo, uplaćuju se naknade za informacije i pomoć na cesti, naknade za korištenje cestovnog zemljišta, postavljanje reklamnih panoa, vanredni prevoz i vage.

Uprava je ovlaštena za raspolaganje sredstvima. Naloge za prijenos sredstava, pored direktora, potpisuje još jedan član Uprave.

5.6. Kapital

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, kapital je iskazan u iznosima:

	31.12.2006.	31.12.2005.
KAPITAL	1.740.944.257	1.717.423.749
Osnovni - upisani kapital	1.717.423.749	1.717.423.749
Upisani kapital u skladu sa osnivačkim aktom	23.520.508	0

Osnovni (upisani) kapital Direkcije cesta čini magistralna cestovna infrastruktura – imovina Federacije BiH, utvrđena Elaboratom o procjeni vrijednosti imovine iz 2002. godine, u vrijednosti od 1.717.423.749 KM. Kapita nije povećavan i ako su u protekle četiri godine izvršena značajna ulaganja u cestovnu infrastrukturu, sve do 2006. godine. U 2006. godini kapital je povećan za 23.520.508 KM, od čega

17.729.348 KM po osnovu okončanih investicija u istoj godini, a preostalih 5.791.160 KM po osnovu ranije izvršenih ulaganja, na osnovu naših preporuka.

5.7. Obaveze

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2006.	31.12.2005.
OBAVEZE	52.875.853	73.508.206
Dugoročne obaveze	7.330.408	169.022
Ostali dugoročni krediti	(21.920)	48.880
Ostale dugoročne obaveze	5.921.895	0
Dugoročna razgraničenja	10.566	120.142
Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi	1.419.867	120.142
Kratkoročne obaveze	45.545.445	73.339.184
Obaveze prema dobavljačima	2.524.252	5.271.334
Obaveze prema zaposlenima, porezi i doprinosi	364	3.053
Odloženi prihod	38.735.442	67.397.019
Obračunata rezervisanja	129.786	127.306
Ostala kratkoročna razgraničenja	4.155.601	540.472

Ostale dugoročne obaveze odnose se na slijedeće projekte:

- projekat Tuzla - Orašje, u iznosu od 2.510.530 KM,
- obilaznica Mostar, u iznosu od 2.408.087 KM, i
- projekat Bihać - Bosanska Krupa, u iznosu od 1.003.278 KM.

Ovi projekti vođeni su vanbilansno. Po preporuci revizije, Zaključkom Vlade FBiH prenešeni u bilansne pozicije. Obzirom da još nisu završeni i stavljeni u upotrebu, evidentirani su na stalnim sredstvima u pripremi i na ovoj poziciji.

Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi odnose se na donirana sredstva u opremi u iznosu od 456.587 KM i kreditna sredstva u iznosu od 963.280 KM. Donirana oprema u najvećem dijelu, u iznosu od 359.251 KM, odnosi se na brojače prometa. Kreditna sredstva odnose se na učešće Svjetske banke u finansiranju poslovne zgrade.

Na poziciji **Ostali dugoročni krediti** iskazan je dugovni saldo od 21.920 KM, iz razloga što je obaveza po kreditu prema "BOR banci" stvorena po srednjem kursu, a plaćanje izvršeno po prodajnom kursu. Knjigovodstvo je propustilo da usaglasi navedeni iznos preko kursnih razlika, što treba da uradi.

Obaveze prema dobavljačima odnose se na obaveze iz redovnog poslovanja i uglavnom se odnose na fakture i situacije iz decembra 2006. godine.

Na poziciji **Odloženih prihoda** iskazano je 56.227.842 KM primljenih naknada propisanih Zakonom o cestama i 1.411.112 KM prihoda nastalih po osnovu izdatih rješenja (reklamni panoji, naknade za korištenje cestovnog zemljišta i prekomjernu upotrebu cesta). Na istoj poziciji evidentirana su i sredstva doznačena iz Budžeta FBiH, u iznosu od 1.455.000 KM, kao i ostali prihodi (saglasnosti, kamate, otkup tendera), u iznosu od 171.393 KM. Ukupno primljene naknade po navedenim osnovama, prema vlastitim Računovodstvenim politikama, priznaju se i iskazuju na **odloženim prihodima**, kao prihode koje tek treba zaraditi, iako su isti naplaćeni na račune Direkcije.

Struktura odloženih prihoda bila je slijedeća :

Vrsta naknade - prihoda	31.12.2006.	31.12.2005.
Naknada od nafte i naftnih derivata	36.865.170	33.966.027
Naknada -registr.fizička lica	10.213.373	9.531.091
Naknada -registr.pravna lica	5.434.536	4.703.303
Naknade za službu "Pomoć i informacije"	3.714.763	3.556.577
Naknade za korištenje cest.zemljišta	850.235	871.946

Reklamni panoi	324.715	343.699
Naknada za prekomjernu upotrebu cesta	236.162	217.112
Propisane naknade - ukupno	57.638.954	53.189.755
EUFOR - učešće u rekonstrukciji	0	2.728.012
EUFOR - zimsko održavanje	0	321.201
EUFOR - ukupno	0	3.049.213
Sredstva iz Budžeta	1.455.000	0
Ostalo (saglasnosti, kamate, otkup tendera)	171.393	231.190
U k u p n o	59.265.347	56.470.158

Promjene na poziciji odloženih prihoda u 2006. godini bile su slijedeće:

- Početno stanje 01.01.2006.godine	56.470.158
- Primljene naknade u 2006.godini	59.265.347
- Preneseno za pokriće troškova u 2006.godini	(47.858.383)
- Prenos investicija u upotrebu	(33.545.432)
- Ispravka knjiženja potraživanja od kupaca	(433.796)
- Rebalans za 2006.godinu	(6.089.313)
- Stanje na dan 31.12.2006.godine	38.735.442

Početno stanje u iznosu od 56.470.158 KM predstavlja akumulirano stanje investicionih ulaganja koja nisu prenešena u kapital i neutrošena prikupljena sredstva;

Primljene naknade u 2006. godini, u iznosu od 59.265.347 KM, odnosi se na ostvarene prihode u istoj godini i čine 95,22 % od ukupno ostvarenih prihoda;

Smanjenje u iznosu od 47.858.383 KM odnosi se na dio koji se po godišnjem obračunu prenio na prihode, radi pokrića rashoda perioda;

Smanjenje u iznosu od 33.545.432 KM predstavlja akumulirana investiciona ulaganja koja su prenešena ili na kapital ili na investicije u toku;

Smanjenje u iznosu od 433.796 KM odnosi se na ispravke potraživanja od kupaca za reklamne panoje i zakupe cestovnog zemljišta koji se prema Računovodstvenim politikama ne vode na potraživanjima od kupaca;

Rebalansom plana za 2006. godinu, naložena je ispravka knjiženja po projektima iz prethodnih godina u iznosu od 6.089.313 KM, evidentiranim na investicijama u toku, jer su utvrdili da se radilo o troškovima redovnog održavanja (sanacija škarp, klizišta, mostova i slično).

Iskazano stanje na odloženim prihodima u iznosu od 38.735.442 KM predstavlja akumulirana neutrošena sredstva iz prethodnih godina. U suštini, ovaj iznos predstavlja ostvarenu i akumuliranu dobit Direkcije cesta.

Mi smatramo da ovakav način iskazivanja nije pravilan, iz razloga što se radi o sredstvima koja se obezbjeđuju posebnim propisima, te da trebaju ista biti iskazana kao prihod u bilansu uspjeha. Na taj način bi korisnici izvještaja bili upoznati koliko je prikupljeno sredstava u obračunskom periodu, a koliko i utrošeno, prema usvojenom planu. Još jednom naglašavamo da Zakonom nije precizirano šta predstavljaju propisane naknade, radi čega se Uprava i opredijelila za iskazivanje svih sredstava kao odloženi prihod.

Nadalje navedeni način priznavanja i iskazivanja prihoda, nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim pravilima, jer **ne odražava** stvarno stanje poslovnih događaja i rezultata poslovanja. Prema tim pravilima, kao odloženi prihod može se iskazivati samo prihod koji je unaprijed naplaćen, ali nije zarađen. Radi toga se isti i iskazuje na poziciji obaveza, u bilansa stanja. U Direkciji cesta to nije slučaj, jer se radi se o naplaćenim i raspoloživim prihodima.

Ostala kratkoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 4.155.601 KM odnose se na rezervisanja. Od navedenog iznosa 2.204.029 KM odnosi se na rezervisanja po osnovu sklopljenih ugovora za projekte ugovorene u 2006. godini, koji će se realizovati u narednom obračunskom periodu, dok se 101.903 KM odnosi na nerealizovana rezervisanja iz 2005. godine. Ova rezervisanja izvršena su po osnovu investicija, u iznosu od 1.874.810 KM, radi čega su povećane investicije u toku, kao i troškovi poslovanja za izvršena rezervisanja po osnovu troškova projekata, u iznosu od 329.219 KM. Osnov za rezervisanje su usvojene Računovodstvene politike, prema kojima se mogu rezervisati obaveze po osnovu ugovorenih poslova za

koje očekuju da će nastupiti u budućnosti, putem jednokratnog terećenja odgovarajućih investicija ili troškova tekuće godine.

Ovako usvojene Računovodstvene politike, po našem mišljenju, nisu u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim pravilima. Uprava ima pravo i obavezu da vlastitim politikama uredi područja rada i poslovanja koji su nedovoljno ili uopće nisu uređeni standardima. Međutim, sve ono što je uređeno treba prihvatiti i dosljedno primjenjivati. Prema MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, jedan od uslova za priznavanje rezervisanja je da preduzeće ima **sadašnju obavezu** koja je rezultat prošlog događaja. Ugovorene obaveze ako po istima nije ništa rađeno su potencijalne obaveze i one se objavljuju da bi se znao koliko sredstava je već angažavono po ugovorima.

Razumjeli smo pojašnjenje Uprave zašto su izvršena rezervisanja na opisani način, a dostavljeni su nam dokazi da je više od 50% rezerviranja utrošeno za šta je namijenjeno do okončanja naše revizije, ali naša je obaveza da ukažemo na posljedice usvojene politike na finansijske izvještaje i usklađenost iste sa standardima izvještavanja, te očekujemo usklađivanje u budućem obračunskom periodu.

Preporuke Upravi:
rezervisanja priznavati samo pod uslovima propisanim MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;
nerealizovana rezervisanja iz prethodne godine oprihodovati u tekućoj godini.

5.8. Prihodi

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, iskazani su slijedeći prihodi:

	31.12.2006.	31.12.2005.
PRIHODI	50.835.484	39.291.145
Prihod po osnovu učešća EUFOR-a (rekonstrukcija i zimsko održ.)	2.701.070	0
Prihodi preneseni sa odloženih prihoda	47.858.383	39.225.149
Vrijednost prodatih stalnih sredstava	15.700	2.200
Naknadno utvrđeni prihodi	260.331	63.796

Prema Računovodstvenim politikama ukupan prihod formira se iz naknada regulisanih Zakonom do visine ukupnih rashoda. Razlika do ukupnih ostvarenih prihoda iskazuje se na unaprijed naplaćenim приходima i iskazuje se u bilansu stanja na poziciji obaveza. Ova razlika ne predstavlja dobit, nego se prenosi u narednu godinu kao odloženi prihod i koristi se u skladu sa Planom poslovanja za realizaciju započelih planiranih projekata .

Na osnovu ovako uređenih procedura, u Direkciji cesta su sa 31.12.2006. godine, od ukupno uplaćenih prihoda po osnovu propisanih naknada u iznosu od 59.265.347 KM koje su evidentirali na obaveze, kao odložene prihode, na prihode perioda prenijeli samo iznos od 47.858.383 KM, koliko je bilo potrebno za pokriće rashoda.

Mišljenja smo da primljene naknade u obračunskom periodu po svim osnovama imaju isti tretman i karakter i obzirom da su mjerljive, treba ih priznati i iskazati na poziciji prihoda, dakle u bilansu uspjeha, a ne na odloženim приходima, kao obavezu, u bilansu stanja. To nalaže Okvir za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, prema kojem se priznavanje prihoda u bilansu uspjeha vrši kada dođe do povećanja budućih ekonomskih koristi koje su povezane sa povećanjem budućih ekonomskih koristi ili umanjenjem obaveza koje se mogu pouzdano izmjeriti.

Upravo radi toga, ovakvim računovodstvenim postupcima ukupno ostvareni prihodi obračunskog perioda u finansijskim izvještajima (bilans uspjeha) nisu iskazani u stvarno naplaćenim iznosima kao prihodi perioda. Radi toga se isti značajno razlikuju od finansijskog izvještavanja. U Izvještaju o realizaciji Plana i programa Direkcije cesta (Izvještaj o poslovanju) za 2006. godinu, koji se dostavlja resornom ministarstvu, ukupno ostvareni prihodi pravilno su iskazani, u iznosu od 62.242.447 KM i kao takvi, usvojeni su od organa upravljanja.

Preporuka Upravi:
obzirom da je Zakonom o cestama raspoređivanje dobiti i pokriće gubitka u nadležnosti Nadzornog odbora, postojeće Računovodstvene politike u vezi priznavanja prihoda treba uskladiti sa istim, kao i sa općeprihvaćenim računovodstvenim pravilima, kako bi finansijski izvještaji stvarno

iskazivali stanje i finansijski položaj Direkcije cesta. Kako je u pripremi novi zakon, prilika je da se Osnivač odredi o iskazivanju dobiti i njenom karakteru.

5.9. Rashodi

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta, rashodi su iskazani u slijedećim iznosima:

	31.12.2006.	31.12.2005.
RASHODI	50.835.484	39.291.145
Troškovi poslovanja (administracija i usluge održavanje cesta)	50.671.346	39.142.624
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	63.716	7.928
Naknadno utvrđeni rashod	100.422	140.593

Rashodi se uglavnom odnose na troškove poslovanja. Od tih troškova, datih u narednoj tabeli, revidirali smo samo neke značajnije i karakteristične.

	31.12.2006.	31.12.2005.
Troškovi poslovanja	50.671.346	39.142.624
preneseni sa k-ta 371, i to:		
Utrošeni materijal, energija i inventar	2.527.896	3.055.187
Amortizacija	311.781	162.869
Bruto plaće	1.541.300	1.290.722
Naknade troškova zaposlenih	197.352	151.532
Troškovi reprezentacije	31.700	17.757
Dnevnice i putni troškovi	93.592	91.090
Usluge održavanja cesta	41.460.902	30.696.902
Terenski dodatak	42.605	40.860
Povremeni i privremeni poslovi	66.358	52.678
Naknade članovima Nadzornog odbora	101.664	89.706
PTT troškovi	84.555	68.957
Troškovi službe "Pomoć i informacije na cesti"	3.493.066	3.202.165
Ostali troškovi poslovanja	718.575	154.854

Troškovi materijala, energije i inventara iznosili su 2.527.896 KM. Najznačajniji su troškovi nabavke i transporta soli, u iznosu od 2.348.110 KM. Isti su nastali po osnovu isporučene soli po ugovorima iz 2005. i 2006. godine. Po osnovu ugovora iz 2006. godine utrošeno je 2.187.110 KM, dok se 161.000 KM odnosi na ugovor iz prethodne godine. **Postupak izbora dobavljača opisan u poglavlju «Javne nabavke».**

Bruto plaće iznosile su 1.541.300 KM. Obračun i isplata plaća vršila se u skladu sa važećim propisima i vlastitim aktima. U strukturi **naknada troškova zaposlenih**, naknade za topli obrok iznosile su 114.228 KM, regres za godišnji odmor 51.250 KM, a troškovi prijevoza na posao 31.874 KM. I ove naknade obračunate su i isplaćene u skladu sa važećim propisima i vlastitim aktima.

Usluge održavanja cesta odnosile su se na:

	31.12.2006.	31.12.2005.
Usluge održavanja cesta	41.460.902	30.696.902
Redovno održavanje	17.494.577	16.080.142
Sanacija i rekonstrukcija	13.967.022	3.356.171
Zimsko održavanje	9.999.303	11.260.589

Redovno i zimsko održavanje cesta je i u 2006. godini obavljalo 11 pravnih lica koje su za te poslove izabrane još u oktobru 2002. godine. Na osnovu Zakona o cestama, u Direkciji cesta proveli su postupak izbora i sa izabranim ponuđačima zaključili «Sporazum o uslovima i načinu održavanja

magistralnih cesta na teritoriju FBiH za period od pet godina». Na osnovu potpisanog Sporazuma i njegovih Izmjena, u skladu sa godišnjim planovima, sa odabranim izvođačima zaključeni su godišnji ugovori. Od strane izvođača radova redovno su ispostavljane situacije, koje su uz nadzorni organ, kontrolisala i potpisala još dva odgovorna lica Direkcije cesta. Koncem godine, sačinjeni su i posebni zapisnici o pregledu izvršenosti poslova. Radovi na redovnom održavanju za 2006. godinu, ugovoreni 09.03.2006. godine, u vrijednosti od 17.465.297 KM realizovani su 99,9 %. Troškovi zimskog održavanja, uključujući i nabavku i transport soli, iznosili su 12.347.416 KM. Bez materijala, troškovi zimske službe iznosili su 9.999.306 KM. U troškovima zimske službe učestvovao je i EUFOR sa ukupno 873.220 KM. I radovi na sanaciji i rekonstrukciji obavljani su prema Planu. U 2006. godini, utrošeno je i 870.225 KM sredstava za hitne intervencije i neplanirane radove.

Provedenom revizijom utvrdili smo da su ugovorene cijene pojedinačnih pozicija i stavki identične sa fakturisanim. Nismo utvrdili odstupanja i razlike u fakturisanim cijenama u odnosu na ugovorene. Uvjerili smo se da se ispostavljene situacije pregledaju, računski provjeravaju, likvidiraju i ovjeravaju, čime u Direkciji cesta preuzimaju odgovornost da su fakturisani radovi i izvršeni, a nakon toga i isplaćuju.

Ostali značajniji troškovi odnose se na utrošeno gorivo u iznosu od 60.563 KM, naknade po osnovu privremenih i povremenih poslova 66.358 KM, naknade članovima Nadzornog odbora 101.665 KM, obezbjeđenje zgrade i održavanje čistoće 52.265 KM, ptt usluge 78.345 KM i usluge objavljivanja javnih nabavki 61.319 KM. Rezervisanja po osnovu sudskih sporova iznosila su 400.000 KM.

Troškovi službe «Pomoć i informacije na cesti» iznosili su:

	31.12.2006.	31.12.2005.
Troškovi službe "Pomoć i informacije na cesti", od čega:	3.493.066	3.202.165
BIHAMK	2.852.420	2.605.942
AAMKBiH	640.646	596.223

Obavljanje službe »Pomoć-informacije na cestama» kao javno ovlaštenje povjereno je Direkciji cesta. Obzirom da nije bila opremljena, niti osposobljena da propisane poslove obavlja samostalno, koristeći zakonsku mogućnost i shodno Rješenju o visini posebne naknade za ovu službu, Direkcija cesta je obavljanje ove službe 2003. godine prenijela na auto moto klubove BIHAMK i HAK. **Bez javnog oglašavanja odobreno je njihovo privremeno finansiranje prema teritorijalnom principu.** Od ukupno prikupljenih sredstava za ove namjene, na osnovu odluke Upravnog odbora, Direkcija cesta uzimala je 10 % na ime manipulativnih troškova. Zakonom, a ni rješenjem ovo nije regulisano, već je propisano da se sredstva za ove namjene mogu koristiti isključivo za obavljanje iste službe, ali je činjenica da Direkcija cesta ima troškova oko vođenja evidencija. Krajem 2005. godine, Nadzorni odbor donio je novu odluku prema kojoj Direkcija cesta troškove implementacije sredstava za ove poslove utvrđuje srazmjerno učešću planiranih prihoda »Pomoć i informacije na cestama« u ukupnim приходima.

U 2006. godini proveden je postupak izbora pravnih lica za obavljanje poslova «Pomoć – informacije na cestama». Odabrani su isti auto moto klubovi, udruženja građana BIHAMK Sarajevo i AAMKBiH Mostar, sa kojima su zaključeni ugovori o pružanju tehničke pomoći i informacija motorizovanim učesnicima u prometu u Federaciji BiH za period od 01.07.2006. – 01.07.2007. godine. Provedeni postupak i procedure nisu bili u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama, o čemu je pojašnjeno u poglavlju «Javne nabavke».

Prema izvještajima Direkcije cesta, po osnovu naknada za ovu službu u 2006. godini prikupljeno je ukupno 3.714.763 KM. Od ukupnog priliva po navedenom osnovu, Direkcija cesta je za navedenu službu evidentirala na troškove 3.493.066 KM, dok je preostali iznos od 221.697 KM zadržala na ime manipulativnih troškova. U 2006. godini, po osnovu ispostavljenih situacija, istim auto moto klubovima preneseno je 3.317.845 KM (BIHAMK 2.677.099 KM i AAMKBiH 640.746 KM), dok je 175.221 KM preneseno kao rezervisanje.

Uvjerili smo se da se ispostavljena dokumentacija provjerava i odobrava, čime u Direkciji cesta potvrđuju i preuzimaju odgovornost da su fakturisane usluge ove službe izvršene, nakon čega se i vrši isplata.

Izvještaj o utrošku sredstava za poslove «Pomoć-informacije» za 2006. godinu, sačinjen je i dostavljen nadležnom Ministarstvu.

Prema propisima, nadzor nad radom ove službe treba da obavlja Direkcija cesta. U dosadašnjem periodu, nadzor nad radom službe (koju obavljaju auto moto klubovi), uz svoje redovne poslove, obavlja samo stručni suradnik za zaštitu cesta. Pravilnikom o organizaciji ova služba nije sistematizovana, pa čak ni radno mjesto za obavljanje ovih poslova. Stoga mi nismo u mogućnosti potvrditi da je dosadašnji nadzor nad trošenjem sredstava za ove namjene bio odgovarajući, posebno ako se ima u vidu njen karakter, složenost i obimnost dokumentacije.

Direkcija cesta nije pokrenula nikakve aktivnosti ka ustroju vlastite službe, niti je iskazala interes za njeno formiranje

5.10. Sudski sporovi

Od ranije pokrenutih sudskih sporova u 2006. godini okončano je 49, od kojih se neki rješavaju u drugostepenom postupku. Pravosnažno je riješeno 39 predmeta. Općinskom sudu u Sarajevu podneseno je 37 tužbi protiv pravnih i fizičkih lica koji koriste cestovno zemljište i koji su dužni, prema sklopljenim ugovorima, kao korisnici plaćati godišnju naknadu. Od dana podnošenja tužbi tokom godine 8 tuženih lica izmirilo je dug po tom osnovu. Ukupna vrijednost tužbi na dan 31.12.2006. godine iznosi 580.640 KM. Jedan od značajnijih sporova je spor sa «Energopetrol»-om. Zbog neplaćanja naknade za korištenje cestovnog zemljišta, podignuta je tužba protiv navedene firme. Tužbeni zahtjev je 400.545 KM. Nadležni sud odredio je medijaciju i postupak rješavanja ovog spora je u toku.

Protiv Direkcije cesta su, od strane pravnih i fizičkih lica, pokrenute tužbe po različitim osnovama. Ukupna vrijednost tužbenih zahtjeva iznosi 937.963 KM. Najveći dio odnosio se na naknade po osnovu pretrpljenih šteta, nastalih, prema tužbenim zahtjevima, zbog lošeg stanja na cestama. Značajan spor vodi se i sa općinom Goražde. Spor je nastao zbog neplaćanja naknade po osnovu dodjeljenog gradskog građevinskog zemljišta za izgradnju gradske obilaznice. Kako Direkcija cesta nije uplatila iznos utvrđen od strane nadlažnog organa iste općine, u prinudnoj naplati, sudskim putem, od Direkcije cesta naplaćeno je 611.969 KM. Direkcija cesta uložila žalbu, koja je od strane nadležnog kantonalnog suda uvažena. Naložen je povrat sredstava. Na ovakvu odluku suda, općina Goražde podnijela je apelaciju Ustavnom sudu BiH. Postupak je u toku.

5.11. Javne nabavke

Na osnovu uvida u dokumentaciju vezanu za javne nabavke utvrdili smo da iste nisu provedene u skladu sa postupcima i procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima u slijedećim slučajevima:

- **Obavljanje Službe «Pomoć i informacije na cestama». Vrijednost ugovora za LOT 1 je 975.688 KM, a za LOT 2 je 2.624.200 KM.** Zbog zaključivanja ugovora za period od 01.07. tekuće godine do 01.07. naredne godine, otežano je njihovo praćenje. Javni poziv objavljen je i postupak izbora proveden u 2006. godini. Objavljivanjem uslova, kriterija i opisa predmeta ugovora prema kojima se usluge ove službe dijele na dva LOT-a, i to prema područjima općina u kojima poslove iste službe obavljaju auto moto klubovi od 2003. godine, kada su im isti poslovi dodjeljeni bez provođenja postupka javnih nabavki, nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Ovako objavljen javni poziv diskriminatorski je u odnosu na ostale ponuđače, jer su favorizovani dotadašnji izvršioc poslova ove službe. I sam način vođenja postupka nije bio u skladu sa važećim propisima. Komisija je prvo pristupila javnom otvaranju tehničkog dijela ponuda, a nakon nekoliko dana i finansijskom. Nakon što je konstatovano da obje ponude premašuju planirane prihode po osnovu naknada za ovu službu, predmetni postupak javne nabavke je poništen. Daljim vođenjem postupka i izborom istih (BIHAMK Sarajevo i AAMKBiH Mostar), putem pregovaračkog postupka, samo je potvrđeno njihovo favorizovanje.
- **Nabavka i transporta soli. Vrijednost ugovora, za LOT 1: 1.772.409 KM, a za LOT 2: 413.878 KM** Postupak je proveden putem otvorenog postupka. Dan prije isteka roka za dostavu ponuda, od ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju zatraženi su novi kvalifikacioni zahtjevi iz tenderske dokumentacije. Po našem mišljenju, ovo je moglo imati uticaja na konkurentnost i broj

prijava na tender, jer su od šest zainteresiranih, koliko je preuzelo tendersku dokumentaciju, samo dva ponuđača dostavila svoje ponude. I sam način vođenja postupka nije bio u skladu sa propisanim procedurama. Na dan otvaranja, uz prisustvo predstavnika samo jednog (izabranog) ponuđača, ponude su otvorene. U zapisnik sa otvaranja nisu upisane ponuđene cijene. Komisija se naknadno sastala i u novom zapisniku navela ponuđene cijene. Na prijedlog Komisije, donesene su odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđaču (za oba LOT-a). Drugi ponuđač uložio je prigovor, koji je odbijen. Nismo upoznati o eventualnom vođenju daljeg upravnog postupka i upravnog spora. Sa izabranim ponuđačem sklopljeni su ugovori.

- **Rasvjeta tunela «Crnaja» i «Jelašje», na cesti M-17, dionica Ostrožac – Jablanica. Vrijednost ugovora: za LOT 1 je 379.864 KM.** Objavljeni kriterij za dodjelu ugovora (u dva LOT-a) bio je samo najniža cijena. Nakon provedenog postupka, Komisija je za LOT 1 predložila ponuđača čija je ponuda ocijenjena kao **drugorangirana**, a za LOT 2 ponuđača čija je ponuda ocijenjena kao **najuspješnija** (najniža). Sa izabranim ponuđačima sklopljeni su ugovori. Po osnovu izvršenih radova u 2006. godini izabranom ponuđaču doznačeno je 359.017 KM.
- **Nabavka uredskog namještaja. Vrijednost ugovora je 228.252 KM.** Objavljena vrijednost inicijalnog ugovora od 84.000 KM znatno je manja od vrijednosti dostavljenih ponuda sačinjenih na osnovu specifikacije iz tenderske dokumentacije. Izabran je najpovoljniji ponuđač. Na odluku o izboru uloženi je prigovor, koji je odbačen kao neosnovan. Isti ponuđač uložio je žalbu. Ne čekajući okončanje postupka sa izabranim ponuđačem zaključen je ugovor u vrijednosti od 81.490 KM. Namještaj je isporučen. Sa izabranim dobavljačem sklopljen je i aneks ugovora na iznos od 96.662 KM. Drugostepeni organ poništio je odluku o dodjeli ugovora i predmet vratio na ponovni postupak. Komisija je izvršila novo bodovanje i predložila istog ponuđača. I nakon ponovnog izbora, uloženi je prigovor. Nismo upoznati sa tokom i rezultatima daljeg postupka. Krajem 2006. godine, sa izabranim ponuđačem zaključen je još jedan aneks ugovora, u vrijednosti od 50.100 KM. Po osnovu isporučenog namještaja u revidiranoj godini uplaćeno je ukupno 180.788 KM.

Za razliku od naprijed navednih, uvidom u dokumentaciju vezanu za:

- **Izmještanje trase postojećih i uređenje priključaka na magistralne ceste na području općine Stolac. Vrijednost ugovora: 475.839 KM,** postupak je proveden u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama.

Predlažemo Upravi:

da u svim slučajevima javnih nabavki, dosljedno i u potpunosti poštuje i postupa u skladu sa važećim procedurama i postupcima, propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim aktima i vlastitim aktom.

5.12. Vanbilansna evidencija

U finansijskim izvještajima Direkcije cesta na vanbilansnoj evidenciji iskazani su projekti koji se finansiraju iz Budžeta FBiH i sredstava dobivenih po osnovu date GSM licence mobilnim operaterima. Projekti se vode vanbilansno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena samo za njihovu implementaciju. Vlasnik ovih projekata je Vlada FBiH koja ih i finansira. Radi toga se u Direkciji cesta evidentira samo realizacija projekata i novčana sredstva za njihovu realizaciju, doznačena po projektima, na posebno otvorene račune. Sredstvima na računima raspoložu Federalni ministar prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta.

Iskazana vrijednost vanbilansne evidencije na dan 31.12.2006. godine iznosi 177.889.501 KM, od čega se na projekte odnosi 136.275.393 KM, na sredstva na posebno otvorenim računima 39.632.620 KM i na date avanse iznos od 1.981.488 KM.

Značajniji projekti koji se vode u vanbilansnoj evidenciji odnose se na:

Projekat auto ceste Zenica – Sarajevo

Ovo je najveći projekat. Sredstva za finansiranje ovog projekta do sada je obezbjeđivala Vlada FBiH. Dosadašnje aktivnosti podijeljene su u tri dionice. Prva i druga dionica okončane su i puštene u promet. U 2006. godini započete su aktivnosti na realizaciji treće dionice Kakanj-Visoko, sekcija Dobrinje-Visoko. U prvu dionicu Podlugovi-Visoko, uloženo je 72.382.793 KM. U okviru druge dionice Visoko – Podlugovi, ugovoreni su radovi u vrijednosti od 56.843.186 KM, a sa 31.12.2006. godine, realizovano je 56.518.469 KM. U odnosu na ukupno planirana i doznačena sredstva iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 56.908.246 KM, ostalo je neutrošeno 65.060 KM.

U vezi implementacije treće dionice, u 2006. godini u Direkciji cesta pristupili su odabiru najpovoljnijeg ponuđača za izvođenje radova. Postupak je proveden prema Zakonu o javnim nabavkama. Ugovori o izgradnji mostova i rekonstrukciji postojeće trase potpisani su između Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i izvođača radova. Ugovoreni su radovi u vrijednosti od 50.915.539 KM. Za realizaciju ove dionice u 2006. godini iz Budžeta FBiH obezbjeđena su i doznačena sredstva u iznosu od 10.635.867 KM. Sa 31.12.2006. godine, utrošeno je 1.894.144 KM. Plaćen je avans izvođaču radova u iznosu od 1.822.155 KM, kao i još neki troškovi vezani za izradu elaborata za eksproprijaciju, pripremu tendera za predkvalifikaciju i različite saglasnosti.

O realizaciji svih faza ovog projekta Direkcija cesta je sačinjavala i Vladi FBiH dostavljala finansijske izvještaje o realizovanim i utrošenim sredstvima za izgradnju autoceste zaključno sa 31.12.2006. godine.

Izdvojena sredstva iz GSM licence

Na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH o načinu raspodjele sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, 2/3 ovih sredstva raspoređeno je Federaciji BiH. Zbog postojeće raspodjele javnih prihoda i umanjenja prihoda za ceste, Vlada FBiH pristupila je finansiranju projekata cestovne infrastrukture svih nivoa, magistralnih, regionalnih i lokalnih kategorija. Donesena je Odluka o prenosu sredstava od GSM licence broj :V broj 104/06, od 30.03.2006. godine na poseban račun Direkcije cesta, otvoren kod “Hypo Alpe Adria Bank”. Uslov za odobravanje prenosa ovih sredstava bio je donošenje Programa utroška sredstava GSM licence od strane Vlade FBiH, a na prijedlog Federalnog ministarstva finansija i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Odlukom Vlade FBiH V broj 259/06, od 08.05.2006. godine, usvojen je Program utroška sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence u 2005. i 2006. godini za Federaciju BiH, u iznosu od 46.830.000 KM. Istim Programom, Vlada FBiH utvrdila je listu projekata magistralnih cesta za koje je Direkcije cesta implementator, kao i projekata na regionalnim i lokalnim cestama gdje su implementatori Vlade kantona. Odlukom Vlade broj: V broj 743/06, od 16.11.2006. godine, umanjeno je raniji Program na iznos 46.466.378 KM. U 2006. godini, sredstva su doznačena u tri tranše. Od ukupno doznačenih sredstava za ove namjene, u 2006. godini realizovano je 34.280.736 KM. Stanje na ovom računu na dan 31.12.2006. godine, iznosilo je 12.281.205 KM, od čega se 12.185.037 KM odnosi na nerealizovana sredstva, a preostalih 96.168 KM čine kamate.

Radi koordinacije i praćenja realizacije Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za FBiH, Federalni ministar prometa i komunikacija donio je Rješenje o imenovanju Komisije. Njen zadatak je da ocjeni stanje investiciono-tehničke dokumentacije za pojedine projekte, da prati postupak odabira izvođača radova. Za projekte koji ispunjavaju sve tražene uslove, Komisija daje saglasnost za potpis ugovora i plaćanje sredstava sa računa za ove namjene. Komisija je dužna tromjesečno izvještavati resorno ministarstvo o provedbi Odluke i realizacije Programa, dok će Ministarstvo iste izvještaje dostavljati Vladi FBiH na usvajanje. Istom Odlukom izrađena je i metodologija za korištenje sredstava. Metodologijom je uređeno da Direkcija cesta, kao nadležni implementator mjesečno izvještava resorno Ministarstvo o realizaciji projekata, a o utrošku sredstava Federalno ministarstvo finansija. I po okončanju projekata obavezna je istim ministarstvima podnijeti izvještaj. Uz Odluku, data je lista projekata cestovne infrastrukture koji će se finansirati iz ovih sredstava sa listom implementatora. Od 16.696.774 KM koliko je Direkcija cesta dobila da implementira u 2006. godini, realizovano je i plaćeno 8.817.798 KM. Sredstva za ove namjene prenosila su se na poseban račun otvoren kod UPI banke sa kojeg se vrši plaćanje po projektima. Sredstva za projekte koje implementiraju vlade kantona prenose se u budžete tih kantona. Od ukupno raspoređenih sredstava u 2006. godini, u iznosu od 29.769.000 KM, doznačeno je 25.462.938 KM.

Vlada FBiH je krajem 2006. godine donijela zaključak po kojem implementatori za okončane projekte koji se finansiraju iz ovih sredstava treba da formiraju komisiju za prijem i pregled izvedenih radova u čijem sastavu treba da bude i predstavnik Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Komisija treba da sačini izvještaj o realizaciji projekata sa svim relevantnim podacima o samo projektu i utrošku finansijskih sredstava. Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Federalno ministarstvo finansija po prihvatanju konačnog izvještaja će provesti neophodne aktivnosti za prenos investicije na upravljanje i održavanje implementatorima.

Direkcija cesta dostavila je Federalnom ministarstvu finansija Izvještaj o trošenju sredstava za ove namjene u 2006.godinu. Izvještaj je sačinjen na osnovu Izvještaja komisije za koordinaciju i praćenje realizacije Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava.

Obilaznica Sarajevo

Odlukom Vlade FBiH o izgradnji "Sarajevske obilaznice" od Jošanice do Vlakova iz 2005. godine, Direkcija cesta zadužena je za implementaciju ovog projekta. Projekat se najvećim dijelom finansira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o finansiranju pod nazivom «Bosna i Hercegovina-Projekat cesta» dobila od Evropske investicijske banke, a ostatak iz Budžeta FBiH.

U 2005. godini izabran je konsultant za glavni projekat, kao i konsultant za reviziju projekta. Aktivnosti na eksproprijaciji započete su u oktobru 2006. godine, kada su obavljene terenski uvidaji i kada je utvrđeno da elaborati o eksproprijaciji ne odgovaraju činjeničnom stanju na terenu, niti glavnom projektu, što je dovelo do odstupanja u pogledu površine, oznaka k.č. posjeda, vlasništva i slično. Za ove propuste, pored izabranog projektanta, firme «Inocsa», po našem mišljenju, odgovorna je i Direkcija cesta. Projektantu je naložena hitna ispravka i korekcija elaborat o eksproprijaciji. Pored propusta i kašnjenja u vezi eksproprijacije, projektant kasni i sa izradom glavnih projekata trase koji nisu usaglašeni sa revidentima projekta.

U 2006. godini na poseban račun za ove namjene iz Budžeta FBiH uplaćeno je 15.000.000 KM. Sa 31.12.2006. godine, utrošeno je 1.361.579 KM, od čega se najveći izdatak odnosi na izmjenu regulacionog plana i prenamjenu zemljišta u iznosu od 1.316.606 KM.

6. KOMENTAR

Uprava je dostavila Komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, broj: 01-03.1-2773JM/07, od 18.06.2007. godine.

Prihvatili smo sve što je opravdano i unijeli u konačan Izvještaj.

Komentar Uprave obuhvatio je cijeli dosadašnji period provedenih revizija, od 2003. do 2006. godine, u kojima je svaki put ukazivano na različito iskazivanje finansijskih transakcija u knjigovodstvenim evidencijama i prezentaciju finansijskih izvještaja u odnosu na izvještaje o poslovanju. Za 2003. i 2004. godinu, Ured za reviziju se suzdržao od davanja mišljenja o finansijskim izvještajima, dajući prostor Upravi, organu upravljanja i Osnivaču da se usaglasi izvještavanje. U 2005. godinu, Uprava je prema Osnivaču pokrenula pismenu inicijativu za usaglašavanje postojećeg statusa sa propisima i načina izvještavanja, a što još uvijek nije okončano.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Sead Čorbo, dipl.oec.

Belma Mušinić, dipl.oec.